

9.00–11.30: *Nyelvtudomány és alkalmazási lehetőségei*

Borzák terem

szekcióelnök: Farkas Tamás

9.00–9.30: Ballagó Júlia ELTE EJC: Az internetes receptportálok műfaji jellemzőinek pragmatikai vizsgálata

A funkcionális kognitív nyelvészet háttérfeltevéseit érvényesítő előadás arra vállalkozik, hogy a műfajiság szempontjából mutassa be az internetes receptportál, valamint az itt szereplő ételrecept jellemzőit. A megnyilatkozás együttesként értelmezett internetes receptportál a receptgyűjtemény műfaját több szempontból is transzformálja: az internetes receptgyűjtemény egyrészt beágyazódik az internetes műfajok közé, másrészt magába építi (szintén beágyazott műfajként) az ételrecept műfaját. Az előadás ugyanakkor az ételrecept műfaját olyan diszkurzív sémának tekinti, amely a recept alapszintű kategóriájának egy specifikus alkategóriája. Az egy megnyilatkozásként, tehát egy figyelemirányítási eseményként értelmezhető ételrecept sémája jellemzően három fő, tipográfiai is jól körülhatárolható egységből épül fel: a „sztori” résszel kezdődik, amelyet a hozzávalók listája, majd az „elkészítés menete” követ. Az internetes receptgyűjtemény műfaji komplexitását mutatja, hogy az egy megnyilatkozótól származó, jól strukturált receptleírást jellemzően új résztvevők figyelemirányítási aktusait működésbe hozó hozzászólások követik. Az internetes receptgyűjtemény műfaja tehát nemcsak a recept szerzőjéhez köthető figyelemirányítási eseményeket tesz lehetővé, hanem az egyes receptekhez kapcsolódóan több megnyilatkozás (azaz beágyazott megnyilatkozás együttesek) kidolgozására is lehetőséget kínál. A fent körvonalazott diszkurzív séma jellegét és kiépülését egy saját magam által véletlenszerű mintavétellel összeállított nyelvi anyag kvalitatív elemzése alapján mutatom be. A minta összesen 100 ételreceptet tartalmaz, amelyeket 5 különböző magyar nyelvű receptportálról gyűjtöttem. Ezen túlmenően a receptgyűjtemény kellően megalapozott műfaji jellemzése céljából bevontam a vizsgálatba 3 nyomtatott szakácskönyv, egy nyomtatott receptújság, és egy gasztronómiai témájú internetes fórum vizsgálatát is. Az előadás célja egy olyan kutatás megalapozása, amely rávilágít arra, hogy az internetes ételrecept műfaja mint diszkurzív séma miként kezdeményezi a kontextusfüggő, deiktikus kiindulópont működésének specifikus nyelvi mintázatait.

AZ EMBERI ERŐFORRÁSOK MINISZTERIUMA ÚNKP-18-2 KÓDSZÁMÚ ÚJ NEMZETI KIVÁLÓSÁG PROGRAMJÁNAK TÁMOGATÁSÁVAL KÉSZÜLT

9.30–10.00: Havasi Zsuzsanna ELTE EJC: Nyelvtanulói önértékelés és a feladatra vonatkozó visszajelzések egy nyelvvizsga-tendencia kapcsán

Bevett gyakorlat napjaink íráskészséget mérő vizsgafeladatain, hogy a diákoktól internetes szövegtípusok megalkotását kéri. Azonban az ezekkel asszociált spontaneitás és a nyelvvizsgai helyzet, a vizsgáztatónak tulajdonítható valós és vélt elvárások összeütközésbe kerülhetnek egymással. Nem alaptalan tehát a kérdés: mit tart szem előtt a nyelvvizsgáló, ha például blogbejegyzés megalkotásával kell bizonyítani kommunikatív kompetenciája meglétét? Előadásomban bemutatom, a magyart idegen nyelvként tanulók

számára mennyiben jelent nehézséget egy modern, íráskészséget mérő feladat és milyen szempontok alapján értékeli saját produkciójukat.

Kutatásom során 22 magyart idegen nyelvként tanuló hallgatótól kértem íráskészséget mérő feladatok megoldását, amelyek egy tipikusan spontánként és egy tervezettként leírható internetes szövegtípus megalkotását kérték. Ezután saját feladatmegoldásukra és a feladat értékelésére fókuszáló, nyitott kérdéseket tartalmazó kérdőívet töltöttek ki. A kérdőív adatainak összegzésére utólag megállapított kategóriákat használtam. Előadásomban a kérdőív eredményeit mutatom be.

A szociolingvisztikai kompetencia kiemelésével elemzem a diákok önművelési teljesítményükre és a feladatra vonatkozó reflexióit, ennek során támaszkodok a kommunikatív nyelvoktatásban használt kompetencia-modellekre, amelyeket a nyelvvizsgák értékelési rendszere is alapul vesz. Ez azonban a kérdőívől kimutathatóan kontrasztba kerül a diákok önértékelési stratégiájával, akik összességében nem voltak képesek külön kezelni részkompetenciáikat, ami abban is megfigyelhető, hogy a vizsgálat fókusz (a kommunikációs szintérnek való megfelelés kérdése), illetve a nyelvtanulók válaszaiban kiemelt területek nem egyeztek meg. A szociolingvisztikai kompetenciára és tudatosságra vonatkozó válaszokból kiderül, hogy a diákok nem tettek szándékolt kísérletet a szövegtípussal asszociálható jegyek imitálására – amelyek azonban spontán internetes szövegtípus esetén az értékelési útmutató szerint a feladatkiírás ellenére büntetendőek is, hiszen értékelendő a központozás vagy az „igényes”-ként megjelölt nyelvhasználat.

10.00–10.30: Bajzát Tímea Borbála ELTE EJC: „Időt akar nyerni” - a tud + főnévi igenév, akar + főnévi igenév és a mer + főnévi igenév kompozitumszerkezet szintaktikai vizsgálata

A leíró nyelvészetben napjainkig kihívást jelent a segédige kategória kezelése. Az előadásban bemutatott kutatás azzal járul hozzá a segédigéségre jobb megértéshez, hogy komplex módszertannal elvégzi három segédigés szerkezet szintaktikai vizsgálatát. Az esettanulmány kerete a funkcionális kognitív nyelvelmélet (LANGACKER 2008, TOLCSVAI NAGY 2013), mivel ez használatalapú megközelítéssel, a nyelvi változásra is érzékeny prototípuselvű nyelvészeti kategorizációval (TOLCSVAI NAGY 2010) alkalmas a jelenség árnyalt értelmezésére és leírására.

Az előadás célja, hogy bemutassa a tud + főnévi igenév, akar + főnévi igenév és a mer + főnévi igenév kompozitumszerkezet (TOLCSVAI NAGY 2013) korpuszalapú szintaktikai vizsgálatát. Az elemzés feltárja, leírja és összeveti a kijelölt segédigés kompozitumok szórendi mintázatait. A szintaktikai elemzés Imrényi András viszonyhálózati mondatmodelljét (IMRÉNYI 2017) használja fel, és annak terminusaival írja le a korpuszadatokban megfigyelhető szórendi mintázatokat. A modellben lehetővé válik mind a szemantikai-művelési szempontok, mind a szórend szempontjának érvényesítése egységes, többdimenziós ábrázolással, ezáltal összetettebb leírás adható a korábbi, a strukturális elemzésekkel összevetve (vö. KÁLMÁN et al. 1989). A modell további előnye, az alapbeállításához viszonyítva eltérési fokok mentén, skaláris leírást tesz lehetővé (IMRÉNYI 2017). A komplex magmondat fogalmának alkalmazásával (IMRÉNYI 2017) a névszói igemódosító (KIEFER 2003) is a mag komponenseként kezelhető.

A korpuszadatok a Magyar Nemzeti Szövegtárból (v2.0.5) vételezett, segédigénként kétszáz véletlen minták, amelyek szépirodalmi szövegeket nem tartalmaznak. Az írott adatok többértelműségét, a begyakorlott értelmezés előhívását a kutatás adatközlők bevonásával, önreflexív interjúval vizsgálja. A kísérleti személyek ennek során hangosan végzik el az értelmezést. Az interjú hozzájárul ahhoz, hogy empirikusan megalapozottan lehessen kijelentéseket tenni az alternatív konstruálási